

ΔΠΧΑ 13

Εύλογη Αξία

Χρήστος Ι. Νεγκάκης
Καθηγητής

ΣΚΟΠΟΣ

- Να δώσει τον ορισμό της εύλογης αξίας και να προδιαγράψει τόσο τις αρχές επιμέτρησης της όσο και τις γνωστοποιήσεις που απαιτούνται σχετικά με αυτή
- Αποτελεί την πρώτη προσπάθεια συγκέντρωσης όλων των διατάξεων σχετικά με την εύλογη αξία σε ένα πρότυπο και τίθεται σε ισχύ από 1/1/2013

Πεδίο Εφαρμογής

- ▶ Χρησιμοποιείται στην περίπτωση όπου ένα άλλο πρότυπο απαιτεί ή επιτρέπει τη χρήση εύλογης αξίας κατά την επιμέτρηση ενός περιουσιακού στοιχείου ή μιας υποχρέωσης ή τις σχετικές γνωστοποιήσεις
- ▶ Εξαιρέσεις αποτελούν (ΔΠΧΑ 13, παρ. 6):
 - Συναλλαγές πληρωμών βάσει της αξίας μετοχών (καλύπτεται από το ΔΠΧΑ 2)
 - Συναλλαγές μίσθωσης (καλύπτεται από το ΔΛΠ 17)
 - Επιμετρήσεις που έχουν ορισμένες ομοιότητες με την εύλογη αξία αλλά δεν είναι εύλογη αξία. Παραδείγματα αποτελούν η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία (ΔΛΠ 2) ή ο προσδιορισμός του ανακτήσιμου ποσού (ΔΛΠ 36)

Ορισμός Εύλογης Αξίας

- ▶ Η εύλογη αξία ορίζεται ως «η τιμή που θα λάμβανε κάποιος για την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου ή που θα κατέβαλε κάποιος για τη μεταβίβαση μιας υποχρέωσης σε μια κανονική συναλλαγή μεταξύ συμμετεχόντων στην αγορά κατά την ημερομηνία επιμέτρησης»
 - μπορεί να αφορά είτε ένα ανεξάρτητο περιουσιακό στοιχείο είτε μια ομάδα περιουσιακών στοιχείων (π.χ. μονάδα δημιουργίας ταμιακών ροών)

Ορισμός Εύλογης Αξίας

- ▶ Κανονική Συναλλαγή: Προϋποθέτει έκθεση στην αγορά για μια περίοδο πριν την ημερομηνία επιμέτρησης, ώστε να επιτρέψει τη διενέργεια συναλλαγών που είναι συνήθεις και καθιερωμένες και σχετίζονται με τα περιουσιακά στοιχεία/υποχρεώσεις. Μία τέτοια συναλλαγή δηλαδή *δεν είναι υποχρεωτική* (αναγκαστική εκκαθάριση ή πώληση λόγω δυσχερούς θέσης).
- ▶ Συμμετέχοντες στην αγορά: Αγοραστές/πωλητές οι οποίοι είναι *ανεξάρτητοι* μεταξύ τους (δεν ορίζονται ως συνδεδεμένα μέρη με βάση το ΔΛΠ 24), *έχουν γνώση* των χαρακτηριστικών του περιουσιακού στοιχείου/υποχρέωσης καθώς και της συναλλαγής χρησιμοποιώντας όλη τη διαθέσιμη πληροφόρηση, *είναι σε θέση και πρόθυμοι* να συνάψουν συναλλαγή αλλά δεν είναι αναγκασμένοι ή υποχρεωμένοι να το πράξουν.

Επιμέτρηση

Η εύλογη αξία αποτελεί επιμέτρηση κατά την οποία δίνεται έμφαση στα δεδομένα της αγοράς και των συμμετεχόντων σε αυτή και όχι σε εκτιμήσεις που προέρχονται από δεδομένη οικονομική οντότητα.

π.χ. Η επιχείρηση «ΒΗΤΑ» κατέχει περιουσιακό στοιχείο για το οποίο έχει επιλέξει την τεχνική των αναμενόμενων ταμιακών ροών. Για την εφαρμογή της τεχνικής αυτής, η «ΒΗΤΑ» πρέπει να βασιστεί σε υποθέσεις σχετικά με το ασφάλιστρο συστηματικού κινδύνου που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά. Ειδικότερα, σύμφωνα με εκτιμήσεις της αγοράς, το ασφάλιστρο συστηματικού κινδύνου είναι 3%. Ωστόσο, η διοίκηση της «ΒΗΤΑ» θεωρεί ότι το ασφάλιστρο είναι υπερβολικά υψηλό και θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ένα ποσοστό 2%. **Ζητείται:** Να αιτιολογηθεί ποιο από τα δύο επιτόκια θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί με βάση το ΔΠΧΑ 13.

Αποτίμηση

Αξιόπιστος προσδιορισμός της εύλογης αξίας όταν υπάρχει οργανωμένη αγορά όπου το περιουσιακό στοιχείο ή η υποχρέωση αποτελεί στοιχείο αγοραπωλησίας (αξία στην αγορά = εύλογη αξία)

Ωστόσο το πρότυπο προβλέπει πως όταν δεν υπάρχουν μετρήσιμες εισροές-παρατηρήσιμες τιμές για πανομοιότυπο περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση, τότε χρησιμοποιείται άλλη τεχνική αποτίμησης που μεγιστοποιεί τη χρήση συναφών παρατηρήσιμων εισροών και ελαχιστοποιεί τη χρήση μη παρατηρήσιμων εισροών.

Κύρια και Δευτερεύουσα Αγορά

- ▶ Μια συναλλαγή θεωρείται ότι λαμβάνει χώρα είτε στην κύρια αγορά όπου διαπραγματεύεται ένα στοιχείο είτε στην πλέον συμφέρουσα αγορά εάν δεν υπάρχει κύρια αγορά
 - Ως κύρια αγορά ορίζεται η αγορά όπου υπό κανονικές συνθήκες η οικονομική οντότητα θα προέβαινε σε συναλλαγή για ένα στοιχείο (πώληση περιουσιακού στοιχείου ή μεταβίβαση υποχρέωσης) ακόμη και εάν υπάρχουν άλλες πιο συμφέρουσες αγορές
- ▶ Επιπλέον, εξαιτίας περιορισμών στην πληροφόρηση ή ύπαρξη διαφορετικών δραστηριοτήτων υπάρχει περίπτωση η κύρια (ή η πλέον συμφέρουσα) αγορά για το ίδιο στοιχείο να διαφέρει μεταξύ δύο διαφορετικών οικονομικών οντοτήτων (ΔΠΧΑ 13, παρ. 16)

Κύρια και Δευτερεύουσα Αγορά

▶ Ειδικότερα:

- Ως κύρια αγορά ορίζεται «η αγορά που διαθέτει το μεγαλύτερο όγκο και επίπεδο δραστηριότητας για το περιουσιακό στοιχείο ή την υποχρέωση» (ΔΠΧΑ 13, προσάρτημα Α)
- Ως πλέον συμφέρουσα αγορά ορίζεται «η αγορά που μεγιστοποιεί το ποσό που λαμβάνεται από την πώληση του περιουσιακού στοιχείου ή ελαχιστοποιεί το ποσό που καταβάλλεται για τη μεταβίβαση της υποχρέωσης, λαμβάνοντας υπόψη τα έξοδα συναλλαγής και τα μεταφορικά έξοδα» (ΔΠΧΑ 13, προσάρτημα Α).
- ▶ Στην περίπτωση που δεν υπάρχει κύρια αγορά ως πλέον συμφέρουσα αγορά το πρότυπο θεωρεί την αγορά όπου υπό κανονικές συνθήκες η οικονομική οντότητα θα πωλούσε το περιουσιακό στοιχείο ή θα μεταβίβαζε την υποχρέωση
- ▶ Η επιμέτρηση της εύλογης αξίας θα γίνει με βάση τα στοιχεία που ελήφθησαν από την κύρια αγορά ακόμη και εάν οι τιμές του στοιχείου σε άλλες αγορές είναι πιο συμφέρουσες για την επιχείρηση

Καθορισμός Εύλογης Αξίας

- ▶ Δεν λαμβάνονται υπόψη τυχόν *έξοδα συναλλαγής* καθώς αυτά δεν αφορούν το περιουσιακό στοιχείο αλλά τη συναλλαγή και συνεπώς ο λογιστικός χειρισμός τους καλύπτεται από άλλα πρότυπα
- ▶ Εξαίρεση αποτελούν τα *έξοδα μεταφοράς* αφού αυτά μπορεί να είναι απαραίτητα ώστε ένα περιουσιακό στοιχείο να φτάσει από την τρέχουσα τοποθεσία στον τόπο πώλησης

Εισροές σε τεχνικές αποτίμησης

- ▶ Η ιεραρχία εύλογης αξίας καταχωρεί τις εισροές που χρησιμοποιούνται στις τεχνικές αποτίμησης σε τρία επίπεδα
 - Εισροές 1^{ου} Επιπέδου
 - Επίσημες (μη-προσαρμοσμένες) χρηματιστηριακές τιμές που είναι διαθέσιμες στις αγορές και στις οποίες έχει πρόσβαση η οικονομική οντότητα και αφορούν πανομοιότυπα περιουσιακά στοιχεία ή υποχρεώσεις
 - Εισροές 2^{ου} Επιπέδου
 - Εισροές εκτός των επίσημων χρηματιστηριακών τιμών που είναι είτε άμεσα είτε έμμεσα παρατηρήσιμες
 - Εισροές 3^{ου} Επιπέδου
 - Μη παρατηρήσιμες εισροές όπου του δίνεται η ελάχιστη προτεραιότητα

Βιβλιογραφία

- ▶ International Accounting Standards Board (IASB), Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 13.
- ▶ Νεγκάκης Χ., (2015), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς Ειδικά Θέματα.
- ▶ IFRS Foundation (2014), A Guide through IFRS (Green Book), IFRS Foundation, UK.